

ALTErrA
WAGENINGEN UR

Amstelland

Voorstel voor een toekomstverkenning

V5 1 mei 2015

*Plan van aanpak Wetenschapswinkel
Wageningen UR*

ALTErrA
Postbus 47
6700 AA Wageningen
Telefoon: 0317 - 48 07 00
Fax: 0317 - 41 90 00

Offertenummer: 5200041722

Opdrachtgever

Naam : Wetenschapswinkel Wageningen UR
Contactpersoon : Gerard Straver
Adres : Bestuurscentrum, Droevendaalsesteeg 4
Postcode/plaats : 6708 PB Wageningen
Telefoon : 0317-483908
Fax :
E-mail : gerard.straver@wur.nl

Opdrachtnemer

Naam : Alterra¹
Auteur : Judith Westerink
Afdeling : Team Natuur en Samenleving
Telefoon : 0317-481587
E-mail : Judith.westerink@wur.nl

Samenwerking

Opdrachtgever : Stichting Beschermers Amstelland
Wetenschaps-
winkel

Cofinanciering

Cofinanciering : Advanced Metropolitan Solutions (AMS)

Datum: 1 mei 2015

Alterra
Postbus 47
6700 AA Wageningen
Telefoon: 0317 – 48 07 00
Fax: 0317 – 41 90 00

Alterra werkt sinds 2003 met een ISO 9001:2008 gecertificeerd kwaliteitsmanagementsysteem. In 2006 heeft Alterra een milieuzorgsysteem geïmplementeerd, gecertificeerd volgens de norm ISO 14001:2004.

¹ Alterra is een instituut binnen de rechtspersoon Stichting DLO, in dit projectplan te noemen Alterra. Alle rechten ten aanzien van dit projectplan alsmede van alle daarin vervatte kennis en informatie, berusten bij Alterra. Alterra aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de kennis en/of informatie uit dit projectplan.

© 2015 Alterra

Niets uit dit drukwerk mag worden veelevoudigd en/of openbaar gemaakt d.m.v. druk, fotokopie, microfilm of welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Alterra, noch mag het zonder dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd. Alle rechten voorbehouden.

INHOUDSOPGAVE

Samenvatting	4
1 Inleiding	4
1.1 Aanleiding	4
1.2 Onderzoeksvragen	4
1.3 Doelstelling en resultaat	5
1.4 Projectafbakening	6
2 Activiteitenplan	7
2.1 Stappen	7
2.2 Aanpak	7
2.3 Begeleidingscommissie	8
2.4 Rapportage en afronding	8
3 Beheersplan	9
3.1 Beschikbaarheid van gegevens	9
3.2 Duurzaamheid bij Alterra	9
3.3 Organisatie/samenwerking	9
3.4 Tijdschema en voortgangscontrole	10
3.5 Beheersing van afwijkingen	10
3.6 Kosten	11
3.7 Ritme van betalingen	11
4 Literatuur	12

Samenvatting

Door de nabijheid van de stad is maatschappelijke aandacht voor Amstelland hoog. Het gebied is open gebleven dankzij planologische bescherming en de inzet van boeren en burgers. De Stichting Beschermers Amstelland denkt na over de toekomst van het gebied en haar eigen positie daarin en heeft de Wetenschapswinkel van Wageningen UR om een onderzoek gevraagd naar de economische basis voor het gebied. Het onderzoek richt zich op partijen die het landschap maken (voornamelijk boeren), die indirect economisch afhankelijk zijn van het landschap (waaronder horeca- en recreatiebedrijven), en die het van het landschap gebruik maken (burgers/ recreanten). In het onderzoek wordt gebruik gemaakt van bestaande literatuur en gegevens, en worden met betrokkenen scenario's uitgewerkt om na te denken over mogelijke ontwikkelingsrichtingen. Voor het verzamelen van nieuwe gegevens door middel van interviews en enquêtes worden studenten gezocht.

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Amstelland is een veenweidegebied met een grote landschappelijke, ecologische en cultuurhistorische waarde en een grote rol voor de melkveehouderij. De invloed van Amsterdam op Amstelland is groot geweest sinds Amsterdam de voornaamste nederzetting van de regio werd. Amsterdam vormde de voornaamste afzetmarkt voor de melkveehouderij en turfstekerij, de plek voor verarmde boerenzonen om een toekomst te zoeken, de woonplaats van de meeste grondeigenaren, financiers voor het droogleggen van uitgeveende polders, en bouwers van landhuizen, en de reden voor de aanleg van de Stelling van Amsterdam. Amsterdam en haar groeikern Amstelveen omsluiten inmiddels Amstelland aan drie kanten. De stad verwacht dat Amstelland waarde levert in de vorm van natuur, landschap, recreatie, waterberging en cultuurhistorie. De toekomst van Amstelland is, net als haar verleden, nauw verbonden met de stad.

Stichting Beschermers Amstelland zet zich in voor Amstelland. Door de inzet van de Beschermers, in samenwerking met andere gebiedspartijen waaronder ANV De Amstel, is Amstelland een voorbeeldgebied voor behoud van landschapskwaliteit, stad-landrelaties en agrarisch natuurbeheer. Amstelland loopt onder meer voor vanwege het uitgebreide netwerk van contacten, de promotie van het gebied, en vernieuwende vormen van financiering zoals de Streekrekening en het Landschapsfonds.

Met betrekking tot Amstelland is al veel ontwikkeld en geschreven. Desondanks – of wellicht daardoor – bestaan bij SBA vragen met betrekking tot de toekomst. SBA gaat ervan uit dat een gezonde economische basis voor het gebied een randvoorwaarde is voor een duurzame toekomst. Het bestuur heeft de Wetenschapswinkel van Wageningen UR verzocht om een onderzoek.

1.2 Onderzoeksvragen

De onderzoeksvragen betreffen de 'producenten', 'gebruikers' en de 'intermediairs' van het landschap, die tezamen de economische basis vormen van het gebied. De producenten zijn boeren en andere grondeigenaren. De gebruikers zijn met name burgers/ recreanten. De intermediairs maken het landschap beleefbaar: dit zijn bijvoorbeeld musea, kunstenaars en horecabedrijven. Sommige boerenbedrijven zowel produceren landschap als vermarkten het bijvoorbeeld met een B&B (verbreding).

1. Wat zijn de toekomstmogelijkheden van de landbouwsector in Amstelland?
  - a. Wat zijn relevante trends (melkprijs, bodemdaling, verzilting, bereikbaarheid, etc.)?

- b. Wat is de concurrentiepositie van de melkveehouderij in Amstelland t.o.v. die in andere veenweidegebieden (mogelijkheden voor bedrijfsopvolging, schaalvergroting, intensivering, verbreding, energieproductie, etc.)?
      - c. Wie bezit de grond in Amstelland? Wat is de invloed van de grondprijs? Wat zijn mogelijkheden voor Amstellandse boeren in beheer van stadsparken, braakliggende grond en stadslandbouw?
      - d. Welke perspectieven hebben boeren in Amstelland ten aanzien van de ontwikkeling van diverse bedrijfsstrategieën (verbreding, schaalvergroting etc)?
      - e. Wat is de (mogelijke) landschappelijke invloed van de landbouwontwikkeling?
2. Wat zijn de toekomstmogelijkheden van landschap-gebaseerde bedrijvigheid in Amstelland, waaronder horeca- en recreatiebedrijven?
  - a. Wat zijn relevante trends (motivaties, leefstijlen, demografie, etc.)?
  - b. Wat is de concurrentiepositie van recreatieve en toeristische bedrijvigheid in Amstelland t.o.v. die in andere gebieden?
  - c. Wat is de synergie met de stad in vraag en aanbod (bijv. combineren buitenlandse toeristen binnenstad met Amstelland)?
  - d. Wat is de (mogelijke) landschappelijke invloed van deze bedrijvigheid?
  - e. Op welke manier kunnen deze bedrijven betrokken zijn bij het landschap?
3. Hoe kan de betrokkenheid van gebruikers van het landschap vergroot worden?
  - a. Wat vragen gebruikers van het landschap?
  - b. (Hoe willen draagkrachtige bewoners en belangende bedrijven (bijvoorbeeld van de Zuidas) bijdragen?)
  - c. Hoe willen recreanten bijdragen?
4. Wat is de relatie tussen de uitkomsten van 1, 2 en 3?
  - a. waar zitten de kansen en waar versterken belangen van de verschillende partijen elkaar?
  - b. waar zitten tegenstrijdigheden wat betekent dat voor SBA?

Uiteraard zijn overheden en terreinbeherende organisaties ook belanghebbend in Amstelland. Zij zijn op allerlei manieren betrokken bij gebiedsprocessen, beleid, en financiering en onderhoud van het landschap. Daarvoor is voldoende aandacht. Het belastinggeld van burgers en bedrijven komt voor een deel, via inkomenssteun en beheervergoedingen, terecht bij boeren in Amstelland. Deze relatie is echter zo indirect dat het geen uiting is van betrokkenheid. Dit onderzoek richt zich op directe betrokkenheid bij het landschap en probeert daarmee verder te gaan dan de theorie over de economische waarde van het landschap. Als de gesprekken en workshops met belanghebbenden gunstig verlopen, kunnen we uitkomen op nieuwe financieringsconstructies op basis van "wie baat heeft, financiert mee".

1.3 Doelstelling en resultaat

SBA wil het onderzoek van de Wetenschapswinkel gebruiken voor de ontwikkeling van haar eigen visie ten aanzien van het gebied en haar eigen rol. De aanpak van de Wetenschapswinkel past daar goed bij, omdat de opdrachtgever nauw betrokken is bij het onderzoeksproces. Het onderzoek beoogt meer inzicht te geven in factoren die mogelijk voor de toekomst van Amstelland van belang zijn, en in nieuwe manieren voor het versterken van de stad-landrelatie inclusief nieuwe financiers van het landschap.

De resultaten van het onderzoek worden in een Wetenschapswinkelrapport vastgelegd. Afhankelijk van het verloop van het project kunnen deelproducten worden opgeleverd, zoals studentenrapporten. De

Wetenschapswinkel streeft ernaar dat de resultaten van het onderzoek bruikbaar zijn voor de opdrachtgever en dat deze door de opdrachtgever na afronding verder kunnen worden gebracht.

1.4 Projectafbakening

De omvang van het project hangt af van de beschikbaarheid van studenten(-groepen) en co-financiering. De volgorde van onderzoeksvragen geeft daarom ook een prioritering aan. De onderzoekers maken geen samenvatting van relevante beleidsdocumenten van overheden en andere gebiedspartijen. De onderzoekers maken geen overzicht van mogelijke financieringsmodellen voor het landschap.

2 Activiteitenplan

2.1 Stappen

De onderzoeksvragen worden beantwoord door het combineren van verschillende bronnen en methoden. Het onderzoek wordt als volgt opgebouwd (*voor de cursieve stappen zijn nog geen studenten en cofinanciering gevonden*):

0. Verkenning:
Overleg met opdrachtgever, afbakening project, samenstellen plan van aanpak, overeenstemming plan van aanpak.
Bijeenkomst begeleidingscommissie
1. Literatuurstudie:
Doornemen van relevante rapporten, boeken en beleidsdocumenten.
2. Analyse ruimtelijke, economische en demografische gegevens:
Verzamelen en duiden van relevante data met betrekking tot Amstelland en referentiegebieden.
3. Interviews boerenbedrijven (studentenonderzoek):
Gesprekken (#=15-20) om inzicht te krijgen in de visies van boeren ten aanzien van de toekomst van hun bedrijf, hun ideeën over bedrijfsstrategieën, en hun redenen om te kiezen voor bijvoorbeeld schaalvergroting, verbreding en/of extensivering.
4. Interviews landschapsafhankelijke bedrijven en 'serious game':
Interviews met landschapsafhankelijke bedrijven in Amstelland (horeca-, recreatie en kunstsector) over hun relatie met het landschap, toekomstperspectieven en mogelijkheden voor samenwerking (studentenonderzoek). Speelse bijeenkomst met deze bedrijven om hen bewust te maken van de collectiviteit van deze afhankelijkheid en de noodzaak tot samenwerken en bijdragen.
5. Enquête recreanten en bewoners:
Korte wervende vraaggesprekken over bekendheid met, betrokkenheid bij en gebruik van Amstelland met recreanten en bewoners, bijvoorbeeld tijdens Amstellanddag. Andere mogelijke doelgroepen: bewoners, beschermers. Optie: crowd sourcing met behulp van sociale media (studentenonderzoek).
6. Interviews recreanten/ toeristen/ bewoners:
Gesprekken met gebruikers van het landschap met betrokkenheid als vertrekpunt (studentenonderzoek). Doelgroep nader te bepalen: bewoners, recreanten, internationale toeristen, *draagkrachtige bewoners en bedrijven*.
7. Scenario-ontwikkeling:
Bedenken van 'wat als' verhalen over de economische ontwikkeling van Amstelland. *Evt. met behulp van visualisaties*.
Bijeenkomst begeleidingscommissie
8. Conceptrapportage
Bijeenkomst begeleidingscommissie
Bijeenkomst bestuur SBA (strategiesessie)
9. Afronding:
Presentatie eindrapport, persbericht

Zie bijlage 1 voor de samenhang tussen onderzoeksvragen en stappen.

2.2 Aanpak

Een belangrijk deel van de onderzoeksvragen kan worden beantwoord op basis van het combineren van bestaande literatuur, datasets en prognoses. Bij het nadenken over en voorbereiden op de toekomst is

het echter niet voldoende om te kijken naar huidige trends, maar is het belangrijk om verschillende ontwikkelingsrichtingen te verkennen met behulp van samenhangende 'wat als' verhalen (bijvoorbeeld: wat als de melkprijs keldert? Of de zeespiegelstijging leidt tot verzilting en overstromingen? Of er een nieuwe economische crisis komt? Of juist de stad opnieuw gaat groeien?). De scenario-ontwikkeling werkt het best in een gevarieerde groep van onderzoekers en lokale deskundigen. Deze stap in het onderzoek wordt dan ook samen met SBA georganiseerd.

In een serious game zetten deelnemers geld in op een publiek goed. Als voldoende geld wordt ingezet, profiteert iedereen, ook degenen die niet hebben ingezet. Als niet voldoende wordt ingezet, verliest iedereen. Het spel maakt het probleem van publieke goederen bespreekbaar, evenals de noodzaak om met zijn allen bij te dragen. Het laat ook zien dat samenwerking loont.

Het uitvoeren van interviews en enquêtes vraagt een forse tijdsinvestering. Daarom worden voor deze stappen studenten ingezet. Op dit moment zijn betrokken:

- Studentengroep ST!P: heeft zich 7 weken bezig gehouden met landschapsafhankelijke bedrijven in Amstelland. Afronding 1 mei 2015.
- Studentengroep Amstelland Collective Landscape: gaat zich 7 weken bezig houden met de betrokkenheid van bewoners van Amsterdam en Amstelveen. Start 11 mei 2015.
- Stagiaire Michelle Steggerda: doet 4 maanden onderzoek naar bedrijfsstrategieën van boeren in Amstelland. Start 1 april 2015.
- Stagiaire Desiree van der Heide: doet 4 maanden onderzoek naar betrokkenheid van toeristen/recreanten bij Amstelland. Start 11 mei 2015.

Studentenopdrachten moeten passen in hun studie en de studenten moeten een afgebakende onderzoeksopdracht uit kunnen werken.

Of het inzetten van studenten al dan niet strategisch is bij het benaderen van draagkrachtige gebruikers van het landschap, moet overlegd worden met de opdrachtgever. Interviews met vertegenwoordigers van bedrijven en met bewoners van Amstelland zijn bedoeld om informatie te verzamelen, maar kunnen ook een wervend effect hebben.

2.3 Begeleidingscommissie

Rondom het onderzoeksproject wordt in overleg met SBA een begeleidingscommissie gevormd. Deze bestaat uit SBA, relevante kennis- en gebiedspartijen, de coördinator van de Wetenschapswinkel en de projectleider-onderzoeker. De begeleidingscommissie denkt mee over het onderzoek en heeft een rol in het verder brengen van de resultaten. De begeleidingscommissie komt in de regel driemaal bijeen: bij de start van het project, halverwege, en ter bespreking van het conceptrapport. Zie verder bijlage 2.

2.4 Rapportage en afronding

De informatie uit verschillende bronnen en activiteiten wordt verwerkt tot een wetenschapswinkelrapport. In de conceptfase worden de bevindingen besproken met het bestuur van SBA. Het eindrapport komt digitaal beschikbaar op de website van de Wageningse Wetenschapswinkel. De opdrachtgever organiseert een feestelijke bijeenkomst waar het rapport wordt gepresenteerd. De wetenschapswinkel brengt een persbericht uit, en de opdrachtgever wordt aangemoedigd om eveneens de publiciteit te zoeken.

3 Beheersplan

3.1 Beschikbaarheid van gegevens

Voor de analyse van de landbouwsector in Amstelland wordt gebruik gemaakt van gegevens uit GIAB en de Landbouwtelling (zie voor een voorbeeldrapport Schrijver en Naeff, 2011). Het is onzeker of betrouwbare gegevens over grondprijzen beschikbaar zijn. Naar verwachting is de kwaliteit van de data over de landbouwsector beter dan die over de horecasector. Daarvoor zullen gegevens van CBS en (mogelijk) KvK, Rabobank en Kadaster worden gebruikt. Het is bijvoorbeeld niet altijd mogelijk om gegevens goed te scheiden naar stad en land, en soms bestaan de cijfers uit schattingen. Het project zoekt aansluiting bij het nieuwe instituut AMS (Advanced Metropolitan Solutions) waar een dataplatform wordt ingericht met betrekking tot de regio Amsterdam. Individuele bedrijfsgegevens worden nooit gepubliceerd: het onderzoek is gericht op een beeld van de sector als geheel.

3.2 Duurzaamheid bij Alterra

Door invulling te geven aan de internationale richtlijn NEN-EN-ISO 26000 wil Alterra, op een goede en aantoonbare manier omgaan met haar maatschappelijke verantwoordelijkheid (MVO). De principes en thema's beschreven in deze richtlijn zijn belangrijke uitgangspunten voor de besluitvorming binnen Alterra. Om aan te tonen dat we onze maatschappelijke verantwoordelijkheid serieus nemen is een zelfverklaring ISO 26000 opgesteld. De onderbouwing van deze zelfverklaring vindt u op onze [website](#).

Alterra werkt met een ISO 14001 gecertificeerd milieuzorgsysteem. Dit betekent dat wij in onze projecten, onderzoek en bedrijfsvoering rekening houden met o.a. de milieuaspecten energie, mobiliteit, afval en duurzame inkoop.

3.3 Organisatie/samenwerking

Judith Westerink (bestuurskundige) is projectleider en stelt het onderzoeksteam samen. Voor de economische analyse is zowel geografische als bedrijfseconomische kennis nodig, waarvoor medewerkers van het team Regionale Ontwikkeling en Ruimtegebruik van Alterra (Raymond Schrijver). Of meer onderzoekers worden betrokken, hangt ervan af voor welke onderdelen studenten kunnen worden gevonden.

Voor de wetenschapswinkel is het van belang dat een bijdrage wordt geleverd door studenten en dat zij de ruimte krijgen om zelfstandig een afgerond resultaat te kunnen leveren. Hiervoor zijn studenten benaderd in het kader van hun 'academic consultancy training' (ACT). Een ACT groep bestaat doorgaans uit een multidisciplinair en internationaal team van circa 6 studenten, die gedurende een periode van 6-7 weken zich verdiepen in een vraag uit de praktijk. Vanwege het multidisciplinaire karakter van de groep en de leeropdracht, is het van belang dat zij de ruimte krijgen om breed naar de onderzoeksvraag te kijken. Alterra zal de inhoudelijke begeleiding verzorgen. Daarnaast krijgen zij vanuit ACT een procesbegeleider. De ACT groep zal waarschijnlijk veel veldwerk kunnen doen (interviews, enquêtes, bijeenkomsten).

De begeleidingscommissie (BC) bestaat uit de opdrachtgever, de coördinator van de Wetenschapswinkel, en deskundigen uit het werkveld, die zowel hun kennis beschikbaar kunnen stellen als meeleren in het onderzoek. De begeleidingscommissie bestaat uit:

- Renske Peters, Stichting Beschermers Amstelland
- Joost van der Kroon, Stichting Beschermers Amstelland en ANV De Amstel
- Aletta den Boer, Bed & Bubbels Strandvliet
- Theo Vogelenzang, Stichting Groene Hart

- An Greven, ANWB, consul Noord-Holland
- Ed Buijs, Gemeente Amsterdam
- Jos Gadet, Gemeente Amsterdam
- Gerard Straver, Wetenschapswinkel
- Judith Westerink, projectleider Wetenschapswinkel

De projectleider organiseert de bijeenkomsten. De eerste vindt plaats kort na de start van het project, er is minimaal één bijeenkomst halverwege het project, en tegen het eind van het project wordt het conceptrapport met de begeleidingscommissie besproken.

3.4 Tijdschema en voortgangscntrole

De voortgang is onder meer afhankelijk van het vinden van een ACT groep. Het kan tijd kosten om studenten te vinden, omdat hun keuze van een onderwerp vrijwillig is. Als zij eenmaal aan het werk gaan, kunnen zij echter in korte tijd veel werk verzetten. Het vinden van afstudeerders kan echter juist reden zijn om het project langer te laten lopen. De volgende planning is dan ook voorlopig.

Stappen	Maandnummer / 2015											
	01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	12
1 Literatuur		x	x									
2 Data		x	x	x								
3 Interviews MFL				x	x	x	x					
4 Interviews horeca, game			x	x					x			
5 Enquête recreanten					x	x						
6 Interviews recreanten/toeristen					x	x	x	x				
7 Scenario's										x		
8 Concept											x	
9 Rapport												x
BC					x				x		x	
Bestuur												x
Presentatie												x

3.5 Beheersing van afwijkingen

Het verloop van het proces is lastig van tevoren in te schatten. Daarnaast levert het werken met studenten onzekerheden op ten aanzien van voortgang en kwaliteit. De projectleider zal afwijkingen afstemmen met de opdrachtgever en de wetenschapswinkel.

3.6 Kosten

In de begroting is ervan uitgegaan dat bijeenkomsten in het gebied door de opdrachtgever SBA worden georganiseerd en dat de kosten van zaaltjes etc. door de opdrachtgever wordt gedragen. Het project wordt gefinancierd door de Wetenschapswinkel van Wageningen UR met cofinanciering van AMS. Bedragen zijn exclusief BTW.

Stap	Personeel		Materieel		Totaal kosten per stap
	Dagen	Kosten	Type	Kosten	
0 Verkenning	5	€ 3,960	Reiskosten	€ 40	€ 4,000
1 Literatuur	3	€ 2,376			€ 2,376
2 Data	8	€ 6,336	Data aanschaf	€ 1,500	€ 7,836
3 Interviews MFL	2	€ 1,584	Stagevergoeding	€ 600	€ 2,184
4 Interviews horeca + game	4	€ 3,168	Decl studenten	€ 500	€ 3,668
5 Enquête recreanten	2	€ 1,584	Decl studenten	€ 500	€ 2,084
6 Interviews recreanten/ toeristen	2	€ 1,584	Stagevergoeding	€ 600	€ 2,184
7 Scenario's	5.5	€ 4,356			€ 4,356
8 + 9 Rapport	6	€ 4,752	Vormgeving en druk	€ 1,500	€ 6,252
Projectleiding, presentatie en overleg	8	€ 6,336	Reiskosten	€ 224	€ 6,560
TOTAAL	45.5	€ 36,036		€ 5,464	€ 41,500

Bijdrage Wetenschapswinkel Wageningen UR	€ 35,000
Cofinanciering AMS	€ 6,500

3.7 Ritme van betalingen

In verband met de kosten van de verkenning is reeds €3.800,- bij de Wetenschapswinkel in rekening gebracht. De opdracht voor het totale project is afhankelijk van goedkeuring van dit plan van aanpak door de Stichting Beschermers Amstelland en de Wetenschapswinkel. Bij akkoord factureert Alterra 40% van het resterende totaalbedrag aan Wetenschapswinkel. Vervolgens brengt Alterra 40% van het totaalbedrag in rekening na 8 maanden en de resterende deel van het totaalbedrag bij definitieve aflevering van het product.

4 Literatuur

Abrahamse, J.E., M. Kosian en E. Schmitz (Eds.) (2012). Atlas of Amstelland. The biography of a landscape. Bussum: Thoth Publishers

DLG (2010). Beheergrondbank Amstelland. Een verkenning. Utrecht: Dienst Landelijk Gebied.

Leistra G.R. (2014). Future Amstelland. In: Leistra G.R., Different shades of green: reflections on the legitimacy of Dutch nature policy and practices. Wageningen University Dissertation. Pp.96-115.

LTO-Noord, 2013. Landbouwvisie Amstel, Gooi en Vechtstreek. LTO Afdeling GVA, ANLV Vechtvallei en ANV De Amstel.

NME (2010) Onderzoek NME en schooltuinen regio Amstelland en de Meerlanden 2009. Aalsmeer [etc.]: Natuur- en Milieu Educatie. <http://edepot.wur.nl/177190>

Overbeek, M.M.M. & R.P.M. de Graaff (2009). Investeren in landschap; bewoners en bedrijven in Amstelland, Binnenveld, Het Groene Woud en Ooijpolder-Groesbeek. Den Haag, LEI Wageningen UR, Rapport 2009.014. <http://edepot.wur.nl/2912>

Overbeek, M.M.M. & R.P.M. de Graaff (2010). Blauwe ogen schieten tekort. Lessen voor sponsoring van landschap. Den Haag, LEI, onderdeel van Wageningen UR, Rapport 2010-001. <http://edepot.wur.nl/51813>

Overbeek, M.M.M. (2011). Lessen voor succesvol investeren in landschap. Den Haag: LEI, onderdeel van Wageningen UR, LEI-publicatie 11-119 <http://edepot.wur.nl/189125>

Overbeek, M.M.M., R.P.M. de Graaff & T. Selnes (2011). Investeren in landschap. Lessen uit de gebiedsprocessen in Amstelland, Binnenveld, Het Groene Woud en Ooijpolder-Groesbeek. Den Haag: LEI, onderdeel van Wageningen UR, Rapport 2011-001. <http://edepot.wur.nl/161336>

Regt, W.J. de (2004). Grondtransacties in twee Rijksbufferzones van West-Nederland \ Groene ruimte in de Randstad: een evaluatie van het rijksbeleid voor bufferzones en de Randstadgroenstructuur. In: PBL. Groene ruimte in de Randstad. Planbureau rapporten 6. <http://edepot.wur.nl/214798>

Schaik, P. van en J. Hoogendoorn (2012). De Bovenkerkerpolder. Voorpost van het Groene Hart. Gebundelde heruitgave van 'De geschiedenis van de Bovenkerkerpolder' en 'Toen leefde de Bovenkerkerpolder van de wind'. Amstelveen: Vereniging Historisch Amstelveen.

Schrijver, R.A.M. & Naeff, H.S.D. (2011). Concurrentiepositie melkveehouderij Midden-Delfland. Wageningen: Alterra, Alterra-rapport 2156 - 34 p. <http://edepot.wur.nl/167250>

Relevante beleidsdocumenten, o.a.:

Bestuursakkoord Amstelscheg

Gebiedsperspectief en beeldkwaliteitsplan Amstelscheg

Provinciale structuurvisie

Amstel tussen stad en land: ontwikkelstrategie voor de Amstelscheg

Atlas schetssessies Amstel tussen stad en land

Bijlage 2: Rol Begeleidingscommissie Wetenschapswinkel

In het volgende wordt ingegaan op de samenstelling, taken en werkwijze van een begeleidingscommissie van een onderzoeksproject van de Wetenschapswinkel.

Samenstelling

In een begeleidingscommissie zitten:

- opdrachtgever(s)
- (student) onderzoeker(s)
- wetenschappelijke begeleider(s)
- deskundigen, die een adviesrol vervullen.
- projectleider van de Wetenschapswinkel (voorzitter)
- coördinator van de Wetenschapswinkel

Taken

Een begeleidingscommissie begeleidt, geeft advies en heeft een ambassadeursfunctie. Zij stelt onder andere de volgende vragen:

- Beantwoordt het onderzoek de vragen van de opdrachtgever?
- Wordt slim gebruik gemaakt van in het netwerk aanwezige kennis?
- Wordt het onderzoek wetenschappelijk verantwoord uitgevoerd?
- Zijn de onderzoeksaanbevelingen bruikbaar voor de opdrachtgever?
- Kunnen we de (maatschappelijke en wetenschappelijke) impact van het onderzoeksproject vergroten?

Werkwijze

Een begeleidingscommissie voert regelmatig overleg over de inhoud en de voortgang van het onderzoek. De vergaderfrequentie is meestal eens per twee of drie maanden. Het gaat om ongeveer drie bijeenkomsten tijdens de looptijd van het project, liefst op locatie. Daarnaast zijn er contacten tussendoor per e-mail en per telefoon.

De projectleider zit een begeleidingscommissie voor. De projectleider vervult ook een secretarisfunctie door vergaderingen voor te bereiden en notulen te maken.

Tijdens de eerste vergadering wordt het plan van aanpak besproken. Hierover is in principe al eerder overeenstemming bereikt met de opdrachtgever(s) en de onderzoeker(s). Ook komt in deze vergadering de rol en samenstelling van de begeleidingscommissie aan de orde.

In volgende vergaderingen worden de volgende punten besproken:

- voortgang (tijdsplanning, voorlopige resultaten etc.)
- toepassingsmogelijkheden van de onderzoeksresultaten
- publiciteit
- impact
- afronding (rapport, presentatie van het onderzoek aan een groter publiek, artikel, etc.).

Tijdens de laatste vergadering staat op de agenda:

- wetenschapswinkelrapport
- beantwoording van het project aan de verwachtingen
- toepassing en bruikbaarheid van de onderzoeksresultaten
- samenwerking
- publiciteit en aandacht in de media
- spin-off in de vorm van artikelen in vakbladen en wetenschappelijke tijdschriften
- organisatie van de afsluitende bijeenkomst, waarin het onderzoek aan een breder publiek wordt gepresenteerd
- follow-up: vervolgvragen en eventuele nieuwe onderzoeksvragen.

Tot slot

Bovenstaande is een ruwe richtlijn. Elke begeleidingscommissie geeft een eigen invulling aan haar werkwijze. De rol van een begeleidingscommissie komt in het kort neer op:

- Reflectie
- Advies
- Ambassadeursrol (vergroten van het draagvlak en de impact voor het onderzoeksproject).